

EU-USA Szabadkereskedelmi egyezmény – A korszerek nyernek, az emberek veszítenek

Ki is tárgyal akkor?

Az Európai Bizottság teljes körű felhatalmazást kapott az Európa Tanácstól, hogy az Egyesült Államokkal kialakjon egy mindent átfogó csomagot. Szinte minden gazdasági terület asztalra kerül, a konkrét tartalmakat viszont államtitkokként őrzik; az Európai Bizottság a tárgyalások során képviselt álláspontját az állampolgárok csak engedély nélkül kiszivárogtatott dokumentumok révén ismerhették meg. Az ipari lobbinak viszont jelentős befolyása van a tárgyalásokon, köreikből kerül ki a meghallgatott szakértők jelentős része. A résztvevők gyors eredményeket akarnak: legkésőbb 2015-ig le kell zárni a tárgyalásokat. Ennyi időnk maradt, hogy megállítsuk a szerződésképződést!

Transzatlanti szerződésblöff

A szerződés szószólói milliárdnyi új állást ígérnek, nagyobb gazdasági növekedést, és – figyelem, reklámstratégia! – akár 545 euró bevételnövekedést négy személyes háztartásonként. Mindenesetre ezek a számok, nem csak a legoptimistább becsléseken nyugszanak, hanem 2027-ig lettek meghatározva (szerk.: tehát több mint 10 év alatt ennyi), úgyhogy pontosabban vizsgálva a megígért hozamok igencsak aprócskák; sok más szinten viszont igencsak sokba kerülne számunkra az óriáscégeknek biztosított kereskedelmi könnyebbségek.

Néhány intő példa:

Perelési különjogok vállalkozásoknak:

Külföldi befektetők un. döntőbíráóságok előtt beperelhetnének államokat, ha törvényváltoztatások a befektetéseiket, vagy elvárt nyereségüket lecsökkentik. Míg belföldi cégeknek ilyen esetekben a belföldi általános jogrendszer szabályaihoz kell tartaniuk magukat, a nemzetközi befektetők egy külön, teljesen átlátszatlan (szerk.: az adott ország jogrendszerétől független) jogrendszert kapnának. Egy ilyen rendszerben nem rendes bíróságok, hanem jól fizetett magánjogászok döntenének. Függetlenség, jogi felelősségre vonás, vagy visszamenőleges felülvizsgálat nem létezik (szerk.: befektető-állam vitarendezési mechanizmus – ISDS). Az ilyen rendszerű jogi eljárások száma világszinten emelkedőben van, és gyakran milliárdos nagyságrendű (szerk.: euró milliárdos) kártérítési követelésekről szólnak, amiket adófizetőknek kell kiegyenlíteni. Ilyen eljárási formák további emelkedésének "fegyelmező" hatása volna a kormányokra: inkább tartózkodnának a fogyasztóvédelem, a társadalmi, és környezeti témák szabályozásának javításától, minthogy birokra keljenek az óriáscégekkel.

Egy példa:

A Német Szövetségi Kormány a fukusimai katasztrófa után több atomerőmű leállításáról döntött. A Vattenfall nevű (szerk.: svéd) energiacég, mint külföldi befektető, 3,7 milliárd euró kártérítésre pereli a német kormányt egy nemzetközi döntőbíráóságnál. A per jogalapja: Az „Európai Energiaalapokmány” rendelkezései a befektetésekről.

Közbeszerzések:

Ha községek, járáások, tartományok (Németország esetén) helyi megbízásokat adnak, hogy a helyi ipart erősítsék, és elkerüljék a felesleges szállítmányozást, ezzel kirekesztenek távoli szolgáltatókat – egy szabadkereskedelmi övezetben az ilyesmi tilos. A tárgyalásokon az Amerikai Egyesült Államokkal az EU a nyilvános közbeszerzések messzemenő liberalizálására törekszik. A saját területek erősítése, vagy társadalmi, környezetvédelmi célok figyelembevétele lehetetlenné válik. Ez utat nyithatna a vizsgálóztatás magánkézbe adásához, ami még az Egyesült Államokban is túlnyomórészt köztulajdonban van.

Szerzői és szabadalmi jogok:

Legutóbb az ACTA egyezmény kapcsán próbálkoztak meg azzal, hogy akár egy újságcikk továbbküldését is a szerzői jogok megsértésének minősítsék. Jó okkal horkantak fel az emberek a titkos tárgyalások ellen, és most minden kezdődik előlről. Az Európai Bizottság egy jogszabálytervezettel még a tárgyalások előtt felvizezte az adatvédelem szabályozását az amerikai titkosszolgálatok érdekében, és most a szórakoztatóipar tesz meg mindent azért, hogy a szerzői jogok olyan szigorúan legyenek értelmezve, amennyire csak lehet. Akár vetőmagszabadalokról, vagy jogellenes adatgyűjtésről van szó az interneten, a Monsanto, a Google és az Amazon lobbistái még nagyobb szabadságról álmodnak az óceán mindkét oldalán. A vélemény szabadság, és az adatvédelem viszont vesztesre áll.

Pénzügyi szolgáltatások:

Bár még mindig tart a gazdasági válság, sok kiváltó okra még nem reagáltunk. A kereskedelmi egyezmény a pénzügy szabályozásának további lazítását vonná magával, és ezzel tovább növelné a kiszámíthatatlanságot és a pénzügyi piacok igazságtalan hatásait. A pénzügyi megszelídítésének terén megtett kicsiny előrehaladás ismét támadás alatt áll.

Kultúra:

Bár a francia kormány már elérte a kulturális, továbbá hang és kép alapú szolgáltatások előzetes! kivételét a tárgyalási alaptól, az európai filmtámogatás, a könyvtárak kötöttsége, kulturális javak támogatása, és a kultúra, kulturális élet más alappillérei továbbra is bármikor feláldozhatóak a szabadkereskedelem oltárán.

Fogyasztóvédelem, és az elővigyázatosság elve:

Ezzel az alapvető politikai tárgyalási elvvel lehet megakadályozni a palagázkitermelést Európában, ugyanis a káros következmények nem zárhatóak ki előre nagy biztossággal. Sokkal jobban tetszik a vállalatoknak az az elv, amely szerint minden megengedhető, aminek a károságáról nincsenek egyértelmű tudományos bizonyítékok. Európában jelenleg perelni lehet a génmanipulált Amflóra

krumpli termesztése ellen, mert nem teljesen biztos, hogy a krumpli antibiotikumokkal szembeni ellenállóképessége nem terjed át más élőlényekre, ezzel hatástalanná téve az antibiotikumokat.

Ha az elővigyázatosság elve megszűnik, amely már jelenleg is sokszor a rövidebbet húzza a különféle érdekkörök játszmáiban, sok további szabályozás és fogyasztóvédelmi szabványok dominókövekként dőlhetnek le.

Jövőképes fejlődés:

A környezetvédelmi szükségletek figyelembevételének ígéretése ellenére a környezet fogja a rövidebbet húzni, már eleve a kereskedelem tervezett kiterjesztése miatt is. A hosszútávú árufluvarozás, a szén-dioxid kibocsátással egyetemben növekedni fognak. Az árharc is élesedni fog a környezeti előírások lazulásának következtében megjelenő több versenyző miatt. Nagyobb gazdasági terek nagyobb vállalatokat eredményeznek, növelve lehetőségeiket a nemzeti, vagy EU hatóságok nyomás alá helyezésére.

Kereskedelmi egyezmény a gyakorlatban:

A szabadkereskedelmi egyezmény, amelyet az EU Kolumbiával, és Peruvával kötött 2013-ban a következő szabályozásokat tartalmazza:

- Kiterjeszti a bányászatot, és a pálmaolajtermelést, ettől az esőerdők kivágásának további gyorsulása várható. Ugyanakkor nem szabályozza sem a környezeti előírások védelmét, sem a kistermelők jogait.
- Jelentősen fellazítja a pénzügyi szektorok szabályozását Kolumbiában és Peruban. Ellene hat azon fáradozásoknak, amelyek csillapítanák az adóelkerülést és a kábítószerből származó pénzek tisztára mosását.
- A mezőgazdasági termékek bevitelére vonatkozó vámok gyors megszüntetését okozta, ami miatt a kistermelői szervezetek kerültek veszélybe.

Ezen gondok közül nagyon sok ismert az Európai Bizottság előtt, mégis figyelmen kívül lettek hagyva.

Hogyan működnek a szabadkereskedelmi tárgyalások?

Úgy, mint a marhahúspiac: az EU felajánlja a génmódosított húsok behozatali tilalmának feloldását, és cserébe az Egyesült Államok gyógyszer jóváhagyási rendszerének gyengítését követeli. A marhahúspiacból eredő növekedésserkentés hatásai: több gyógyszer Amerikában, és még olcsóbb hús Európában.

A szabályozások folyamatos gyengülése állandóan fenyeget, csak ritkán lehet szigorodásokkal számolni, ugyanis a tárgyalások célja a kereskedelem olcsóbbá tétele, erősítése, és a profit növelése.

Az ATTAC felhívása: Álljatok ellen most!

Minden tárgyalás kudarcba fulladhat, ez rajtunk múlik. Sok ember Európában és az Egyesült Államokban – köztük helyi politikusok, parasztok, és kisvállalkozások – komoly kétkedéssel ülnek tárgyalóasztalhoz.

A TTIP(EU-USA Szabadkereskedelmi Egyezmény) nem fog utat mutatni a gazdasági, energia és pénzügyi gondok megoldásához, hanem csak közelebb visz bennünket egy "piaci alapú demokráciához". Ezért háborodik fel az ATTAC a botrányos tárgyalásokon és folyamodik a politikai nyomásgyakorláshoz.

Nemzeteken átnyúló tiltakozás:

Az USA-ban is harcolnak a környezetvédelmi szervezetek, szakszervezetek, valamint az óriáscégek kritikusai a TTIP ellen. A szabályozások "harmonizálását" fontos, komoly harcok árán elért szabályozások, fogyasztói jogok egyértelmű és egyoldalú csökkentésének látják. Az észak-amerikai kereskedelmi egyezményben, a NAFTA-ban már lefektetett befektetői perjog már rég felhívta a figyelmüket ezen párhuzamos jogrendszer demokráciaellenes mivoltára. Az óriáscégek hatalmának kibővítését egyértelműen elutasítják.

A másik megoldás: összetartó, és környezetbarátabb világkereskedelem.

Ötven szervezetből álló szövetség négy év alatt, nyílt részvételen alapuló egyeztetéseken alapokat, és javaslatokat alkotott meg az emberek igényein alapuló kereskedelemről. (alternativtrademandate.org)

Emberi jogok, emberhez méltó munka, társadalmi és környezeti célok nem képezhetik tárgyalás alapját.

Demokrácia, közösségek önrendelkezési joga, és egy horizontális szerkezeti felépítés, mint egy önrendelkező társadalom alapvető elemei lesznek kőbe vésve.

A kereskedelmi, és befektetési politikának el kell ismerni ezen értékek elsőbbségét.

Fordította, szerkesztette: Klacskó Zoltán

forrás: <http://www.attac.de/kampagnen/freihandelsfalle-ttip/hintergrund/>
2014